

BDS ו-AAM: יותר מאותו הדבר?

מיכל חטואל רדושיצקי

אחד ממקורות ההשראה המרכזיים של "התנועה לחרם, למניעת השקעות ולעיצומים" (BDS) היא "התנועה למאבק באפרטהייד" (AAM) שפעלה לביטול משטר האפרטהייד בדרום-אפריקה.¹ מאמר זה כולל ניתוח השוואתי בין ה-BDS ל-AAM לאור הרציונל לפיו התנועה הפועלת נגד ישראל חותרת לממש את מטרותיה המוצהרות תוך התבססות על סיפור ההצלחה של התנועה שפעלה לשינוי המשטר בדרום אפריקה. בפתח הדברים יוצג ההקשר הבינלאומי לפעילותה של כל אחת מהתנועות. לאחר מכן יתוארו המקרה של דרום-אפריקה והתשתית המבצעית של ה-AAM ויפורטו קווי הדמיון והשוני בינה לבין ה-BDS. לסיום יידון האתגר המרכזי שבפני ה-BDS, כפי שהוא עולה מההשוואה ל-AAM, וכן תידון הסכנה שהתנועה הזאת טומנת בחובה לישראל בעידן הנוכחי.

דיפלומטיה בזירה בינלאומית משתנה

בנאום 14 הנקודות שנשא הנשיא וודרו וילסון ב-1918 הוא יצק את היסודות לדיפלומטיה מסוג חדש. בין היתר הוא קבע שהדיפלומטיה תתנהל תמיד בכנות ובאופן גלוי לציבור. כיום, כמעט 100 שנים לאחר אותו נאום, מאפשרות הטכנולוגיות של תקשורת המידע (Information Communication Technology ובקיצור: ICT) והרשתות החברתיות לגורמים פוליטיים שאינם מדינות לחדור בצורה יעילה לתחומים שהיו שמורים בעבר באופן בלעדי לדיפלומטים. ביכולתם של יחידים ושל קבוצות בכל העולם להתארגן באופן חוצה גבולות, להפיץ את המסרים שלהם וליצור קהילות וירטואליות המתנגדות לפעולותיהן של ממשלות. למעשה, הם מעבירים את הדיון בטענותיהם לבית המשפט העולמי של דעת הקהל.²

אחד האמצעים העומדים לרשות הקבוצות והאנשים האלה הוא הטכניקה שזכתה לשם "לנקוב בשם ולבייש" (naming and shaming), למשל, לדווח על הפרות של זכויות אדם ועל מי שאחראים לאותן ההפרות במהלך סכסוכים בתקווה שהפרסום ירסן אותם ואולי אף ידחוף אותם לפעול להשגת הסדרים.³ אופן התנהלות זה מסתייע

בטכנולוגיות המידע ובאמצעי התקשורת המרושתים ומצביע על יכולת עוצמה רכה המצויה כיום גם בידי החברה האזרחית בזירה הבינלאומית ולא רק בידי מדינות.⁴ את עוצמתה שואבת החברה האזרחית לא רק מההתקדמות הטכנולוגית, אלא גם מהשינויים שחלו בנורמות הלחימה. כוח ההרג הוא עדיין יתרון גדול במלחמות מסוימות נגד יריבים מסוימים, אך הוא עלול גם להיות חיסרון משמעותי במלחמות אחרות נגד יריבים אחרים.⁵ במילים אחרות: גורמים לוחמים המשתמשים באלימות הפכו לפגיעים יותר מבעבר למשמעויות הנורמטיביות והמשפטיות של פעולותיהם אשר יש בכוחן להכתיים את תדמיתם הבינלאומית. אותם גורמים לוחמים מצאו את עצמם נאלצים לתת דין וחשבון לגופים בינלאומיים כמו בית הדין הפלילי הבינלאומי (International Criminal Court) ולקהילה הבינלאומית אשר קיבלה על עצמה את עקרון "החובה להגן" (Responsibility to Protect) שאותו אימץ האו"ם ב-2005. לכן, פעילותן של תנועות אזרחיות בעת הנוכחית נגד מדינות בזירה הבינלאומית מתאפיינת בשתי מגמות: האחת, התגברות מהותית של הכוח האזרחי, עקב השינויים בדיפלומטיה וההתקדמות בטכנולוגית התקשורת והמידע. השנייה, הגברת הלגיטימציה להתערבות מצדם של שחקנים בינלאומיים במקרים שבהם נראה כי מתרחשות הפרות חמורות של זכויות אדם בשטחן הריבוני של מדינות. זוהי הסביבה שבה פועלים כיום אנשי ה-BDS.

אנשי ה-AAM פעלו בסביבה שונה לחלוטין. ה-AAM הוקמה ב-1959, התחזקה מאוד בשנות ה-80 של המאה ה-20 וב-1994 הגיעה לפסגת הישגיה עם קיום הבחירות הדמוקרטיות הראשונות בדרום-אפריקה. אחד המאפיינים המרכזיים של הזירה הבינלאומית בתקופה שבה ניהלה ה-AAM את מאבקה היה המבנה הדו-קוטבי, כאשר ארצות הברית וברית המועצות, שתי המעצמות הדומיננטיות, היו שקועות במלחמה קרה. מהדברים האלה עולה שבהשוואה לזירה הבינלאומית הנוכחית בה פועלת תנועת ה-BDS, המתאפיינת בהיקף נרחב של התערבויות גלובליות בסכסוכים פנימיים, הרי שה-AAM פעלה בסביבה פחות אוהדת למשימתה. בזמן המלחמה הקרה עיצבו את הזירה הבינלאומית בריתות אסטרטגיות שלא התחשבו יתר על המידה בהפרות של זכויות אדם בשטחן הריבוני של מדינות. נוסף על כך, בהיעדרם של מחשבים ושל טלפונים ניידים לא יכלו הפעילים "לנקוב בשם ולבייש", להגיע אל ההמונים, לארגן אסיפות באמצעות תקשורת מרושתת ולהפיץ חומרים דרמטיים ופרובוקטיביים באופן פשוט, מהיר ויעיל.

AAM והאפרטהייד בדרום-אפריקה

אפרטהייד כפי שקיבל ביטוי בדרום אפריקה התבסס על מערכת ממוסדת של גזענות, שבמסגרתה דיכא המיעוט הלבן, להלכה ולמעשה, את הרוב השחור באמצעות מנגנונים

חוקיים. מנגנונים אלה, בין היתר, הקצו קבוצות גזעיות לאזורי מגורים ועסקים שונים, הסדירו את רכישת הקרקעות על ידי השחורים וכן דרשו כי כל אחד מתושבי דרום אפריקה יסווג ויירשם בהתאם למאפייניו הגזעיים.

בשנות ה-60 ניתקו ברית-המועצות, מדינות מזרח אירופה ומדינות אפריקה את קשריהן עם דרום-אפריקה עקב מדיניות האפרטהייד. לעומת זאת, המערב בהנהגת ארצות-הברית סבר שהתמיכה בשלטון המיעוט הלבן בדרום-אפריקה או לפחות הפגנת סובלנות כלפיו משרתות את האינטרסים שלו בצורה הטובה ביותר.⁶ אולם בעקבות התגברות המחאה האזרחית בארצות-הברית נגד הקשרים עם דרום-אפריקה לא יכול היה הממשל האמריקאי להמשיך בתמיכתו הגלויה במשטר הלבן והוא המיר אותה במדיניות שנקראה "המעורבות הבונה" (constructive engagement). לפיה אמורה הייתה ארצות-הברית לחולל שינוי במדיניותו של המשטר הלבן כלפי השחורים באמצעות דיאלוג שקט עם בכיריו ולא באמצעות סנקציות כלכליות. בפועל מדובר היה בהמשך התמיכה במשטר הלבן בדרום-אפריקה.

ב-1985, בעקבות המשך המחאה האזרחית בארצות-הברית נגד משטר האפרטהייד, הושגה הסכמה בין הרפובליקנים לדמוקרטים בקונגרס שלפיה יוטלו על דרום-אפריקה סנקציות חלקיות. הייתה זו למעשה הבעת התנגדות גלויה למדיניותו של ממשל הנשיא רונלד רייגן בסוגיית דרום-אפריקה. ב-1986 כשהנשיא רייגן הטיל וטו על היוזמה הזאת, הצטרפו הרפובליקנים לדמוקרטים כדי לבטל את הווטו הנשיאותי. כך התאפשרה חקיקתו של חוק מקיף למאבק באפרטהייד (Comprehensive Anti-Apartheid Act ובקיצור: CAAA) שסימל שינוי דרמטי במדיניות ארצות-הברית וכלל משיכת השקעות מדרום-אפריקה והטלת סנקציות עליה. לאחר שהתקבל החוק, הלכו מדינות נוספות בעקבות האמריקאים – ובהן בריטניה – ומשטר סנקציות בינלאומי הוטל על דרום-אפריקה בפיקוח האו"ם.⁷ פחות מעשור לאחר מכן, ב-1994, התקיימו בדרום-אפריקה הבחירות הדמוקרטיות הראשונות. בעקבותיהן עבר השלטון במדינה לידי הרוב השחור, דרום-אפריקה שוב התקבלה לקהילה הבינלאומית, וכל הסנקציות הוסרו ממנה.

AAM ו-BDS: מבט השוואתי

דרום-אפריקה של תקופת האפרטהייד, שנגדה פעלה תנועת ה-AAM, שאפה להיות חלק מהקהילה הבינלאומית בכלל ומהמערב בפרט. כך גם ישראל של היום, שנגדה פועלת תנועת ה-BDS. ויש עוד נקודות דמיון: דרום-אפריקה של תקופת האפרטהייד ראתה את עצמה מתקדמת יותר מהמדינות שבסביבתה, וכך גם רואה את עצמה ישראל של היום; הקהילה הבינלאומית ראתה באפרטהייד משטר פסול הפועל בניגוד לנורמות המקובלות, ואותה הקהילה הבינלאומית גם מגנה את מדיניות ישראל בשטחים כמנוגדת

לנורמות המקובלות. אי לכך ניתן לראות בשתי המדינות מטרות אטרקטיביות, ואף בעלות היגיון, עבור פעילים השואפים ליצור שינוי באמצעות "נקיבה בשם וביוש" או אמצעים אחרים המיועדים להכתים את תדמיתה של המדינה – ולהביא בסופו של דבר להחרגתה מאותה קהילה בינלאומית שלה היא מייחסת חשיבות. בכל הנוגע למבנה ולמתודולוגיה של שתי התנועות, ההשראה שאותה שואבת ה-BDS מן ה-AAM, תורגמה לשכפול של שישה מאפיינים שהיו סמליה המסחריים של ה-AAM:

1. תנועת ה-AAM פעלה להטלת חרם בינלאומי על דרום אפריקה בתחומים רבים, לרבות המסחר והתעשייה, התרבות והספורט. באופן דומה שואפים פעילי ה-BDS להחרים את ישראל בשלושה תחומים מרכזיים: האקדמי, הכלכלי והתרבותי (לרבות תחום הספורט, כפי שבא לידי ביטוי בניסיון להדיח את ישראל מפיפ"א ב-2015).
2. תנועת ה-AAM ניסתה לגייס אנשים אשר לא היו מעורבים קודם לכן בארגון פוליטי רשמי על ידי שימוש במונח הסולידריות, המרכזי לסוגיה מוסרית ביסודה.⁸ קריאתה של תנועת ה-BDS לפעול נגד ישראל כוללת הצהרה שלפיה התנועה מעוצבת "ברוח הסולידריות הבינלאומית, העקביות המוסרית וההתנגדות לאי-צדק ולדיכוי".⁹ אחת ההמחשות לכך היא השם שנבחר למסע התנועה שנערך במהלך קיץ 2014: "מפגינים סולידריות עם אחינו ואחיותינו בעזה".¹⁰
3. ה-AAM יצרה רשתות על-לאומיות שכללו אנשים שהתגוררו ביותר מ-100 מדינות בכל היבשות.¹¹ גם תנועת ה-BDS פועלת באופן גלובלי רשמי: קריאתה להחרים את ישראל תורגמה לשבע שפות וזכתה לתמיכתם הרשמית של הארגונים האזרחיים הפרו-פלסטיניים לא רק בשטחי הרשות הפלסטינית ובמדינות ערב (כגון סוריה, לבנון וירדן) אלא במדינות רבות נוספות ובהן ארצות-הברית, קנדה, אוסטרליה, דנמרק, צרפת, גרמניה, איטליה, הולנד, נורווגיה, פולין ושוודיה.²¹
4. ה-AAM היה ארגון על-לאומי שפעיליו התאימו נרטיבים ופעילויות להקשרים המקומיים שבהם פעלו.¹³ כך פועלת גם תנועת ה-BDS: את הקמפיינים שלה היא מתכננת לעיתים קרובות כך שישתלבו בהקשרים לאומיים-מקומיים. דוגמה לכך היא הקמפיין המקומי של ה-BDS בדרום-אפריקה, אשר קיבל אתר אינטרנט ולוגו ייחודיים משלו ובהם נראה דגל דרום-אפריקה מונח על הלוגו העולמי של ה-BDS.
5. אנשי ה-AAM בנו קואליציות עם ארגונים בעלי קו מדיני דומה כמו ארגוני עובדים, גופים כנסייתיים, מועצות מקומיות ואוניברסיטאות כבסיס למגוון של פעילויות.¹⁴ מעיון ברשימת החותמים על הקריאה הראשונית של ה-BDS עולה כי היא זכתה לתמיכה מארגוני עובדים גדולים וכן מגופים סקטוריאליים קטנים יותר, ובהם ארגונים לזכויות נשים ואיגודים מקצועיים שעימם משתפת התנועה פעולה.⁵¹

6. AAM השיקה קמפיינים שכוונו לתקשורת ועלו בקנה אחד עם העלייה בחשיבותה של המדיה המשודרת באותה התקופה.¹⁶ ניתן להשוות זאת לשימוש שעושה תנועת ה-BDS ברשתות החברתיות ובתשתית הקשורה ל-ICT בקמפיינים שלה. למעשה, "הפנייה לתקשורת... המבוססת על אסטרטגיה תקשורתית מקצועית" היא פעילות מרכזית של ועד ה-BDS הלאומי הפלסטיני, שהוא הגוף המתאם את הקמפיין העולמי של ה-BDS.¹⁷

על אף קווי הדמיון הבולטים בין שתי התנועות בסוגיות הטקטיות והמבצעיות, קיימים ביניהן שלושה הבדלים אסטרטגיים משמעותיים.

ראשית, פעילי ה-AAM עיצבו את הדיון בסוגיית השחרור בראש ובראשונה במונחים מכלילים. הם הצהירו ששאיפתם היא לשחרר את המדינה כולה – לא רק את האוכלוסייה השחורה – ממערכת הדיכוי הגזעי.⁸¹ מנהיגיה של מפלגת הקונגרס הלאומי האפריקני (African National Congress ובקיצור: ANC), שחבריה נשאו את דגל המאבק בדרום-אפריקה, הטיפו לתפיסה חלופית של היעדר גזענות, אימצו את הנרטיב המכליל של "אומת הקשת" (rainbow nation) הדרום-אפריקנית, שבה חיים בשלום בני כל הגזעים וקראו לגאול גם את האדם הלבן מכבלי האפרטהייד. לכן התמקד ה-ANC בניסיון מודע להרחיב את הגדרת האומה.⁹¹ הרעיונות האלה, שביטאו היעדר לאומנות צרה, העניקו למנהיגי המאבק הילה של פרגמטיות.

המודעות לפחדים ולחששות של הלבנים בדרום-אפריקה וההתחשבות בגורמים אלה על ידי מובילי המאבק, עומדת בניגוד חריף למטרות ולנרטיב שאימצה תנועת ה-BDS. לשם המחשה, שלוש המטרות שהציבה לעצמה תנועת ה-BDS מיועדות למעשה להביא לחיסולה של ישראל במתכונתה הנוכחית, דהיינו לגרום לכך שהיא תחדל להיות הבית הלאומי של העם היהודי. השפה שבה משתמשים פעילי התנועה רוויית שנאה לישראל, מתאפיינת בתיעוב כלפי הציונות ולעיתים נעה בין אנטישמיות גבולית לאנטישמיות בוטה.

שנית, בעוד שתנועת ה-AAM פעלה להשגת פתרון ברור ומונוסח היטב למאבק להגדרה עצמית בדרום-אפריקה בהתאם לחזון הקהילה הבינלאומית (כלומר דרום-אפריקה חדשה שבה כל האזרחים שווים בפני החוק), ה-BDS נכשלה עד היום בהגדרת פתרון פוליטי ברור לסכסוך הישראלי-פלסטיני. כפי שצוין לעיל, שלוש המטרות של התנועה שוללות בבירור את האפשרות שהיא פועלת לקידום פתרון של שתי מדינות. אם התנועה אכן דוגלת בפתרון של מדינה אחת, הרי שחלופה זאת מדגישה שני הבדלים נוספים בין ה-BDS לבין ה-AAM:

1. תנועת ה-BDS – בניגוד ל-AAM – תומכת בחלופה פוליטית שאינה נתמכת על ידי הקהילה הבינלאומית, העולם הערבי או המנהיגות הפוליטית הפלסטינית עצמה. הערפול באשר לתמיכה בחלופה זו מאפשרת לגייס את ההמונים.

2. היעדר התמיכה הפומבית בחלופת "מדינה אחת" אינה מאפשרת להתייחס לקשיים הרבים הכרוכים בגישה פוליטית זו ואינה מספקת להם מענה. בהקשר הזה הופך היעדרו הבוטה של מסר חיובי, המטיף לסובלנות, לקבלת האחר ולדו־קיום (כפי שהיה בדרום-אפריקה), לבעייתי אף יותר.

שלישית, חרף העובדה שהשחורים בדרום-אפריקה היו נתונים לדיכוי ברוטלי של המשטר הלבן, אחד המאפיינים הראויים לציון במאבק שניהל ה-ANC היה רצונו לשמור על בסיס מוסרי נעלה ולהימנע מטרור. במשך שני שלישים מהמאבק דחה ה-ANC את השימוש באלימות. גם כאשר אימץ את המאבק המזוין, הייתה זו אסטרטגיה משנית בלבד שנועדה בעיקר כדי לגייס פעילים פוליטיים מבית ומחוץ.⁰² אף שיהיה זה שגוי לטעון שמנהיג ה-ANC, נלסון מנדלה, היה פציפיסט שהאמין אך ורק במרי אזרחי בלתי אליים, נראה כי הוא הצליח להתעלות מעל לפרובוקציות של משטר האפרטהייד וחתר לפיוס פוליטי עם המשטר הלבן.¹² כך, למשל, הוא הזמין את אדריכלי האפרטהייד לשוב לחיק האנושות.²² הגישה הזאת מנוגדת בבירור לדרך המאבק הפלסטינית, שאחת האסטרטגיות שלה היא טרור נגד אזרחים ישראלים.

סיכום

למרות קווי הדמיון המבניים והמתודולוגיים בין ה-BDS ל-AAM, הרי הן שונות זו מזו במטרות ובאסטרטגיה. השוני הזה מטיל ספק ביכולת של ה-BDS להגיע להישגים של ה-AAM.

אחד האתגרים המשמעותיים ביותר של ה-BDS הוא הבסיס המוסרי הדל שלה. השוואתה ל-AAM ממחישה את הטענה הזאת בשלושה מישורים:

3. מבחינה מתודולוגית, הנרטיב של ה-BDS מתעלם מהנרטיב ומצורכי הביטחון של ישראל ועושה שימוש בשפה בוטה ומלאת שנאה כלפי הציונות – שפה המתובלת לעיתים קרובות בהערות אנטישמיות.

4. מהבחינה האסטרטגית, קיים חוסר בהירות בנוגע לשלב הסופי שאליו שואפת ה-BDS להגיע. אף כי אפשר שהאסטרטגיה הזאת היא נכס כשמדובר במשיכת תומכים, הרי חוסר הבהירות הזה מחליש את הבסיס המוסרי של התנועה שכן אין היא מזדהה עם הפתרון הפוליטי שבו תומכים ההנהגות הרשמיות של הצדדים למאבק, העולם הערבי והקהילה הבינלאומית (כלומר, "שתי מדינות לשני עמים"). המאפיין הזה בולט במיוחד לאור המסר השלילי של ה-BDS, שמנוגד למסר החיובי שאיפין את ה-AAM.

5. גורם נוסף שתורם להחלשת הבסיס המוסרי של תנועת ה-BDS אינו קשור ישירות לתנועה עצמה אלא למאבק שבו היא תומכת. אף שהמאבק למען הקמת מדינה פלסטינית נחשב בעולם למוצדק, הרי הטרור נחשב לאמצעי לא לגיטימי. אולם

פעילות הטרור אינה זוכה תמיד לגינויה של ההנהגה הפוליטית הפלסטינית, ובפועל זוכה לתמיכה. זו באה לידי ביטוי בדרכים שונות כמו המנהג לתת לרחובות, לכירות ולבתי ספר שמות של מבצעי פיגועים.³² המדיניות הזאת מכתימה את המסרים של ה-BDS, בייחוד על רקע מאבקן של מדינות מערביות בטרור. אין בכל הדברים האלה כדי לטעון כי תנועת ה-BDS תחדל מלפעול להשגת מטרותיה או כי ישראל חסינה בפני הנזקים שפעילותה עלולה לגרום. בעידן הנוכחי פעילותה האנטי-ישראלית של תנועת ה-BDS מסתייעת הן במגמות ההתערבות הגלובליות והן ביכולתם של פעילים מסורים לצלם ולהפיץ באפקטיביות תמונות שוברות לב מהדרמה היומיומית שמספק הכיבוש הישראלי בשטחים הפלסטיניים. אף כי התמונות הדרמטיות המוגשות באדיבות הסכסוך הישראלי-פלסטיני מחווירות אל מול תמונות קשות הרבה יותר המגיעות מאזורי לחימה אחרים במזרח התיכון, ממשיכה הקהילה הבינלאומית להתעקש כי קיים קשר בין הסכסוך הישראלי-פלסטיני המתמשך לבין הקיצוניות המתגברת באזור, וכן בין המצב הזה לבין העלייה בטרור באירופה.⁴² הנטייה הזאת מסייעת לתנועת ה-BDS להמשיך במאמציה להשחיר את פניה של ישראל. אף שעד היום לא נגרם לישראל נזק משמעותי מה-BDS – ודאי לא בהיקף הדומה לנזק שספגה דרום-אפריקה כתוצאה מפעילות ה-AAM – אסור למנהיגות של ישראל להמעיט בערך עוצמתה של החברה האזרחית במסגרת הבינלאומית הקיימת. כל עוד החלופה של מדינה פלסטינית עצמאית לא תופיע באופק הפוליטי, וברקע יימצאו פעילי BDS אנרגטיים – תמשיך ישראל להפסיד אשראי דיפלומטי. אם נוסיף למשוואה הזאת את הזמן החולף, הרי שאם המציאות לא תשתנה, צפוי מצבה של ישראל בזירה הבינלאומית להחמיר – גם אם ה-BDS לא תשיג את מטרות הסופית.

הערות

- 1 בקריאה של ה-BDS שפורסמה ב-2005 צוין: "בהשראת מאבקה של דרום-אפריקה נגד האפרטהייד", <https://goo.gl/NCvuRb>
- 2 E. Gilboa (2001), "Diplomacy in the Media Age: Three Models of Uses and Effects", **Diplomacy and Statecraft**, Bar Ilan University, Vol. 12 (2), pp. 1-28; K. M. Plavsak (2002), "Communicative Diplomacy for the 3rd Millennium", **Journal of Political Marketing**, Vol. 1 (2-3), pp. 109-122; G. Wolfsfeld, E. Segev and T. Sheafer (2013), "Social Media and the Arab Spring: Politics Comes First", **The International Journal of Press/Politics**, 115: 18.
- 3 C. Ruggeri, and B. Burgoon (2012), "Human Rights 'Naming & Shaming' and Civil War Violence", **Proceedings of the 12th Jan Tinbergen European Peace - Science Conference**, PEPS, Vol. 18 (3), pp. 1-12.
- 4 D. Spini, (2011), "Civil Society and the Democratization of Global Public Space", In D. Armstrong, V. Bello, J. Gilson, D. Spini, (Eds), **Civil Society and International Governance: The Role of Non-state Actors in Global and Regional Regulatory Frameworks**, Routledge/GARNET series: Europe in the World.
- 5 I. Arreguin-Toft (2009), "Unconventional Deterrence - How the Weak Deter the Strong", In

- Complex Deterrence: Strategy in the Global Age**, Edited by T. V. Paul, Patrick M. Morgan & James J. Wirtz, University of Chicago Press, 2009.
- A. Klotz (1995), **Norms in International Relations: The Struggle against Apartheid**, 6
Cornell University Press, Ithaca and London.
- M. Arnold (1995), "Engaging South Africa after Apartheid", **Foreign Policy**, Issue 87, pp. 7
139; Klotz, 1995.
- C. Gurney (2009), "The 1970s: The Anti-Apartheid Movement's Difficult Decade", **Journal** 8
of Southern African Studies, Volume 35 (2), pp. 471-487; B. Skinner (2009), "The Moral
Foundations of British Anti-Apartheid Activism, 1946-1960", **Journal of Southern African
Studies**, Volume 35 (2), pp. 399-416; B. Skinner (2009), "The Meaning(s) of Solidarity:
Narratives of Anti-Apartheid Activism", **Journal of Southern African Studies**, Vol. 35 (2),
pp. 417-436.
- BDS July 2005 Call, sixth paragraph: <https://goo.gl/NCvuRb> 9
<https://goo.gl/oHpWZ> 10
Skinner, 2009. 11
<https://goo.gl/NCvuRb> 12
Skinner, 2009; Thorn, 2009 13
Gurney, 2009. 14
<https://goo.gl/NCvuRb> 15
Thorn, 2009. 16
- Palestinian BDS National Committee: <https://goo.gl/0AW8Ynhort> URL 17
- A. Emery, D. Will (2014), "Liberation Movements, Universal Citizenship and the Resolution 18
of Ethno-National Conflict: ANC Non-Racialism and the Israeli-Palestinian Conflict", **Third
World Quarterly**, Vol. 35 (3), pp. 447-467; N. Mandela (1994), **Long Walk to Freedom**,
Randburg, Macdonald Purnell.
- C. Saunders, (1994), **Illustrated History of South Africa: The Real Story**, Expanded Third 19
Edition, Cape Town, Reader's Digest Association.
- The BDS call urges various forms of boycott against Israel "until it meets its obligations 20
under international law by": 1. "Ending its occupation and colonization of all Arab lands
occupied in June 1967 and dismantling the Wall"; 2. "Recognizing the fundamental rights
of the Arab-Palestinian citizens of Israel to full equality" and 3. "Respecting, protecting
and promoting the rights of Palestinian refugees to return to their homes and properties as
stipulated in UN Resolution 194", [https:// goo.gl/GiHphe](https://goo.gl/GiHphe) These goals are discussed elsewhere
in this publication and therefore are not related to in extensive detail in this article.
- Emery & Will, 2014. 21
- S. J. Ndlovu-Gatsheni (2014), "From a 'terrorist' to global icon: a critical de-colonial ethical 22
tribute to Nelson Rolihlahla Mandela of South Africa", **Third World Quarterly**, Vol. 35
(6), pp. 905-921.
- Quartet Report**, July 2016. 23
- כפי שעולה מן הפרוטוקולים של החלטות מועצת הביטחון של האו"ם: "המתקפות [בצרפת] הדגישו 24
את ההיקף שבו... יותר מאי פעם לא ניתן להפריד בין השלום והיציבות במזרח התיכון לאלה
באירופה" (ינואר 2015, שגריר צרפת באו"ם); "...הסכסוך הישראלי-פלסטיני, שהינו גורם בסיסי
לחוסר היציבות במזרח התיכון כולו" (אפריל 2015, שגריר רוסיה באו"ם).